

аналітичних механізмів моніторингу, впровадження сучасних інформаційних технологій та підвищення рівня цифрової компетентності фахівців [2].

Отже, обліково-контрольна система публічних закупівель є важливим елементом сучасного механізму державного управління, який забезпечує інформаційну підтримку прийняття рішень, контроль за використанням бюджетних коштів і підвищення прозорості закупівельної діяльності. Її роль у системі управління особливо зростає в умовах цифрової трансформації та післявоєнного відновлення економіки України. Подальший розвиток такої системи повинен бути спрямований на поглиблення цифровізації, документообороту, вдосконалення контрольних процедур і формування ефективного інформаційного середовища для забезпечення результативного функціонування публічних закупівель.

Список використаних джерел

1. Боярова О.А. Внутрішній контроль публічних закупівель бюджетних установ. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 70. С. 70-81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-37>.

2. Токар А.М. Особливості цифровізації публічних закупівель. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. Вип. 12. С. 8-13. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15289036>.

3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII ; станом на 23.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

Чебан Ю.Ю.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ВПЛИВ ОСКАРЖЕННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Ефективність публічних закупівель є однією з головних умов раціонального використання бюджетних коштів, забезпечення добросовісної конкуренції та задоволення суспільних потреб під час закупівлі товарів, робіт, послуг. Вона проявляється у досягненні оптимального співвідношення ціни та якості предмета закупівлі, своєчасності придбання товарів, робіт і послуг, а також дотриманні принципів відкритості, прозорості та законності [1]. Важливу роль у забезпеченні ефективності закупівель відіграє механізм оскарження, який дозволяє учасникам захищати свої права та сприяє підвищенню рівня

контролю за діями замовників. Водночас вплив оскарження на ефективність закупівель не є однозначним, оскільки поряд із позитивними наслідками можуть виникати й окремі негативні аспекти.

Позитивний вплив оскарження на ефективність публічних закупівель проявляється, насамперед, у можливості усунення порушень та незаконних рішень замовників. Завдяки механізму оскарження можуть бути скасовані неправомірні рішення щодо безпідставного відхилення тендерних пропозицій, незаконного визначення переможця або встановлення дискримінаційних вимог. Це сприяє проведенню більш чесних та конкурентних процедур закупівель і забезпечує вибір найбільш економічно вигідної пропозиції.

Крім того, наявність дієвого механізму оскарження підвищує рівень конкуренції у сфері закупівель, оскільки учасники впевнені у можливості захисту своїх прав та законних інтересів. Збільшення кількості учасників торгів, у свою чергу, позитивно впливає на рівень економії бюджетних коштів через зниження цінових пропозицій та підвищення якості предмета закупівлі.

Важливим позитивним наслідком є також покращення якості тендерної документації. Усвідомлюючи ризик подання скарг, замовники більш уважно підходять до формування технічних вимог, уникнення дискримінаційних умов та дотримання законодавчих норм. Оскарження також виконує функцію стримування корупційних проявів, зменшуючи ризики зловживань, упередженого вибору переможця або антиконкурентних узгоджених дій.

Разом із тим механізм оскарження може мати і негативний вплив на ефективність закупівель. Насамперед, це проявляється у затягуванні строків проведення процедур, оскільки подання скарги призводить до їх призупинення. Особливо критичним це є під час закупівлі лікарських засобів, продуктів харчування, пального, енергоносіїв або виконанні аварійних ремонтних робіт, де своєчасність має визначальне значення.

Негативним фактором також є ризик формального або недобросовісного оскарження, коли скарги подаються не з метою реального захисту порушених прав, а для створення перешкод конкурентам, затримки закупівлі чи здійснення тиску на замовника. Також оскарження збільшує адміністративне навантаження на уповноважених осіб, оскільки потребує підготовки пояснень, документів та участі у відповідних процедурах розгляду скарг.

Незважаючи на наявність окремих проблемних аспектів функціонування механізму оскарження у сфері публічних закупівель, його роль у забезпеченні ефективності та прозорості закупівельної системи України залишається переважно позитивною. Сучасний механізм оскарження характеризується поступовим удосконаленням нормативно-

правового регулювання, розвитком цифрових інструментів та підвищенням рівня відкритості процедур розгляду скарг. Порівняно з практикою окремих зарубіжних країн, українська система оскарження має низку вагомих переваг, зокрема доступність електронного подання скарг, прозорість процедур їх розгляду, відкритість інформації та можливість оперативного реагування на порушення, система оплати за подання скарги тощо. Це сприяє посиленню конкуренції, підвищенню рівня довіри учасників до системи публічних закупівель та формуванню більш ефективного механізму захисту прав і законних інтересів учасників закупівельного процесу.

Підсумовуючи, зауважимо, що механізм оскарження є важливим елементом системи публічних закупівель, який здатний як підвищувати їх ефективність шляхом забезпечення законності, конкуренції та прозорості, так і створювати певні організаційні та часові труднощі. Тому важливим завданням є забезпечення балансу між реальним захистом прав учасників та недопущенням зловживань механізмом оскарження, що сприятиме підвищенню результативності та стабільності закупівельної системи.

Список використаних джерел

1. Про публічні закупівлі: закон України від 25.12.2015 № 922-VIII ; станом на 19 вересня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

Щербак К.Г.,

здобувач вищої освіти 1м курсу
обліково-фінансового факультету
Науковий керівник – **Чебан Ю.Ю.,**
канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Публічні закупівлі є одним із важливих механізмів реалізації державної економічної політики та забезпечення суспільних потреб, оскільки саме через них здійснюється використання значної частини бюджетних ресурсів. Від рівня ефективності закупівельної діяльності залежить економія коштів, якість товарів, робіт і послуг, що закуповуються для державних та комунальних потреб. Попри високий рівень нормативного регулювання, система публічних закупівель залишається